

การศึกษาหลักธรรมในการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชั่นวาย กรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้

A study of the principles in the way of Generation Y

: Case study the students in Maejo University

อิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ*

Ittipong Thongsrikate

บทคัดย่อ

การศึกษาหลักธรรมในการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชั่นวาย มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและวิธีการใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชั่นวาย โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรกลุ่มเจนเนอเรชั่นวายที่กำลังศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มประชากรเจนเนอเรชั่นวายส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ร้อยละ 7.1.6 และ 28.4 กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 มากที่สุดรองลงมาอยู่ในชั้นปีที่ 2 และ 3 ร้อยละ 59.1, 37.3 และ 3.6 ตามลำดับ และเรียนอยู่ในกลุ่มสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 59.1 และ 48.5 ในส่วนหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของกลุ่มประชากรเจนเนอเรชั่นวายพบว่า หลักธรรมที่ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์เป็นหลักธรรมที่เกี่ยวข้องมากที่สุด (อิทธิบาท 4) ร้อยละ 36.0 ต่อมาเป็นหลักธรรมสำหรับการรู้แจ้งเห็นจริง (อริยสัจ 4) ร้อยละ 23.8 และหลักธรรมสำหรับการพัฒนาตนเอง (คุณธรรม 8 ประการ) ร้อยละ 7.7 สำหรับวิธีการใช้หลักธรรมพบว่า หลักธรรมที่ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ (อิทธิบาท 4) สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันด้วยการพิจารณาแบบแยกส่วนแต่สามารถบูรณาการร่วมกันได้ การพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่สามารถพัฒนาได้ การดำเนินชีวิตที่ช่วยจัดการกับตนเองและผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเป็นเครื่องเตือนใจสำหรับมนุษย์ทุกคนที่เริ่มต้นจากตัวเอง อย่างไรก็ตามแม้ว่าความเจริญทางด้านวัตถุและการเข้ามาของเทคโนโลยีจะเป็นส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิตของกลุ่มประชากรเจนเนอเรชั่นวาย แต่ก็ยังมีหลักธรรมที่กุมพื้นที่ทางจิตใจที่สามารถให้ประชากรกลุ่มนี้สามารถใช้ชีวิตร่วมอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

คำสำคัญ : หลักธรรม, เจนเนอเรชั่นวาย

Abstract

A study of the principles in the way of Generation Y: Case study Maejo University. The objective of the principles related to lifestyle and how to use the principles in daily life of population across Cogeneration Y. The sample population was found Generation Y who are studying in the maejo University. The result found that populations across Generation Y. Most females than males and 28.4 percent are 7.1.6. Studies in the 1st year was the highest in Year 2 and 3 59.1, 37.3 and 3.6 percent, respectively, and enrolled in the social sciences, and science, 59.1 and 48.5 percent similar in principle. Associated with the lifestyle of the population, but Generation Y finds principles that cause human relationships are the principles that are most relevant (path of accomplishment 4) 36.0 percent on the principles for disproved (The Four noble Truths) 23.8 percent and principles for the development of their own (Basic Morality 8) 7.7 percent for how to use

* อาจารย์ประจำกลุ่มสหวิทยาการสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่

the principles found. Principles that cause human (path of accomplishment 4) can be used in daily life by considering modular but integrated together. Self-development as can be developed. Lifestyle helps manage themselves and others to be happy and as a reminder for all mankind, starting from myself. However, although the growth of the material and the entry of the technology will be part of the livelihood of populations across Generation Y, but there are principles that hold the mental space that can offer this population can live happily together in society.

Key words: Generation Y, principles.

Abstract

การเจริญเติบโตของประชากรกลุ่มที่เรียกตัวเองว่า เจเนอเรชันวาย ประชากรกลุ่มนี้เป็นผู้ที่มองโลกในแง่ดี ทำงานเป็นทีม ไม่กระทำตามกฎระเบียบ ฉลาด ยอมรับความเปลี่ยนแปลงและใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต¹ เนื่องจากประชากรกลุ่มนี้เติบโตมาพร้อมกับการพัฒนาเทคโนโลยีเครื่องมือสื่อสารที่รวดเร็วก้าวหน้า สามารถเข้าถึงข้อมูลและทำการสื่อสารได้อย่างเท่าทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและไม่อายที่จะแสดงความเป็นตัวตนของตนเองลงในสื่อทางสังคม ขณะที่ประชากรกลุ่มนี้มักจะไม่ค่อยมีการวางแผนในการจัดการกับปัญหาแต่มีความคาดหวังกับการทำงานสูง ความอดทนในการทำงานค่อนข้างต่ำมองเห็นความท้าทายของเนื้องานมากกว่าวิธีการทำงาน² ปัจจุบันประชากรกลุ่มที่ว่านี้กำลังเข้าสู่ระบบตลาดแรงงานและระบบการศึกษาที่มีประเด็นที่หลายองค์กรกำลังให้ความสนใจอย่างมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมา เช่น อาจารย์ที่ทำการสอนนักศึกษาในปัจจุบันมักจะบ่นว่าพฤติกรรมของนักศึกษาในปัจจุบันดูเหมือนจะไม่ตรงกับสิ่งที่ตนเองเคยปฏิบัติมาสมัยเรียนหนังสือ³ ความแตกต่างทางด้านเจเนอเรชันอาจมีความคาบเกี่ยวกับการปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ขณะอีกมุมมองหนึ่งนอกเหนือไปจากความแตกต่างข้างต้นแล้ว ในเรื่องของที่พึงหรือสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของประชากรกลุ่มนี้อาจมีส่วนในการสร้างความแตกต่างระหว่างเจเนอเรชัน

ช่องว่างของรุ่นประชากรกับพื้นที่ทางจิตใจจึงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยย้อนกลับมาทบทวน ด้วยการสร้างสมมติฐานในเรื่องของเทคโนโลยีกับที่พึงทางใจ ด้วยเหตุว่าประชากรเจเนอเรชันวายที่เติบโตมากับความเจริญทางด้านวัตถุอาจทำให้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เข้ามายุติกลุ่มพื้นที่ทางจิตใจและขณะเดียวกันประชากรกลุ่มนี้จะมีหลักยึดเหนี่ยวจิตใจอะไรบ้าง ขณะที่พุทธศาสนามีหลักธรรมคำสอนที่สามารถนำไปใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมากมาย ประชากรกลุ่มนี้เลือกหรือมีการนำหลักธรรมอะไรไปใช้ในการดำเนินชีวิตบ้างจึงเป็นที่มาของการทำการศึกษา

เจเนอเรชันวาย

เจเนอเรชันวาย (Generation Y) กลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เกิดอยู่ในเจเนอเรชันวาย คือกลุ่มประชากรที่เกิดตั้งแต่ ค.ศ. 1977-1992 (พ.ศ. 2520-2535) ปัจจุบันอายุประมาณ 21-36 ปี ประชากรกลุ่มนี้กำลังจะเป็นอัตรากำลังหรือทรัพยากรบุคคลที่สำคัญขององค์กรต่างๆ ในยุคปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ เนื่องจากประชากรในกลุ่มนี้เติบโต เรียนรู้ และใช้ชีวิตอยู่ในยุคที่มีอัตราการเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจสูง และมีความเจริญก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสาร โทรคมนาคมที่คล่องตัว การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้ตลอดเวลา การเดินทางที่รวดเร็วด้วย

¹Howe, N. & Strauss, W. Millennial Rising: The Next Great Generation. (New York: Random House, 2000).

²Glass, A., "Understanding generational differences for competitive success", (Industrial and Commercial Training, 2007): pp.39, 2, 98-103.

³เดชา เดชะวัฒน์ไพศาล และคณะ. "การศึกษาเจเนอเรชันเอ็กซ์และเจเนอเรชันวายในมุมมองต่อคุณลักษณะของตนเองและความคาดหวังต่อคุณลักษณะของเจเนอเรชันอื่น", (จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์, 2557), หน้า 1-17.

พาหนะที่ทันสมัย ความสะดวกในชีวิตประจำวันจากเครื่องมืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ กล้องดิจิทัล อินเทอร์เน็ต ฯลฯ ที่สามารถดำเนินการได้เพียงปลายนิ้วสัมผัส อย่างไรก็ตามกลุ่มคนใน เจเนอเรชันวายยังได้เผชิญกับเหตุการณ์ที่แสดงถึงความวิกฤติการณ์ ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจและความรุนแรงของสังคมในปัจจุบัน เช่น สภาวะเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจต่างๆ ในหลายประเทศ เหตุการณ์ก่อการร้าย การใช้อาวุธปืนในหมู่นักเรียนนักศึกษา ภัยธรรมชาติที่รุนแรงและคาดไม่ถึง ตลอดจนภาวะที่โลกเปลี่ยนแปลงไปจาก สภาวะการณ์ที่ไม่แน่นอนในปรากฏการณ์ที่เป็นพลวัตของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี ฯลฯ ทำให้คุณลักษณะ ทักษะ และพฤติกรรมของประชากรกลุ่มเจเนอเรชันวายจึงมีแนวโน้มที่คล้ายคลึงกับความมั่นคงทาง เศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีซึ่งมีวงจร หมุนเวียนที่สั้นและรวดเร็ว ตลอดจนผลของวิกฤติ ความรุนแรงของการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน ทำให้ประชากรกลุ่มนี้มีวิถีการดำเนินชีวิตที่รวดเร็ว เป็นตัวของตัวเองสูง ต้องการการยอมรับและความเข้าใจ ชอบอะไรที่ท้าทาย มีความอยากรู้อยากเห็น แต่แอบแฝงไว้ด้วยความอ่อนไหวต่อ สถานการณ์ ด้วยเหตุความไม่แน่นอนของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่ทำให้กลุ่มเจเนอเรชันวายมักเป็นคนช่างซัก ช่างถาม และมักที่จะมีเงื่อนไขในการทำงาน มีคุณลักษณะการใช้ชีวิตและการทำงานเพื่อวันนี้ มักไม่ค่อยวางแผน ในระยะยาวหรือไม่ได้คำนึงถึงอนาคต จึงส่งผลให้เกิดพฤติกรรมบริโภคอย่างปัจจุบันทันด่วน เพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของตนในขณะนี้

จะเห็นได้ว่าประชากรกลุ่มนี้มีความเป็นตัวของตัวเอง และเชื่อมั่นในตนเองสูงมักอ่อนไหวต่อสิ่งเร้าได้ง่ายไม่ ชอบอยู่ในกรอบ ไม่ชอบกฎกติกา ไม่ชอบกระบวนการที่ค่อยเป็นค่อยไป ชอบความท้าทาย ต้องการให้คนอื่นเห็นว่าตนเองเป็นคนสำคัญ ต้องการให้คนอื่นเข้าใจทั้งความคิดและความรู้สึก มักอยากได้ผลตอบแทนสูงๆ แต่ไม่ ต้องการไต่เต้าเส้นทางอาชีพการทำงาน โดยเริ่มจากระดับปฏิบัติการ ประชากรกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับกระบวนการคิด มากกว่าการท่องจำหรือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัดตามคำสั่ง จึงมักไม่ต้องการคำแนะนำว่าควรหรือไม่ควรทำ อะไร แต่ให้ความสนใจกับผลสำเร็จของงานหรือความท้าทายของเนื้อหาของงานมากกว่าวิธีการทำงานที่สำคัญมักที่จะ เปิดใจยอมรับและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่แตกต่างและความหลากหลายในแง่มุมต่างๆ เช่น ความเป็นสากลได้ดี มีความสนใจใฝ่รู้ด้านเทคโนโลยีอย่างมาก ทำให้เจเนอเรชันวายมีความเฉลียวฉลาดและมีความคิดสร้างสรรค์ ในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ เนื่องจากประชากรกลุ่มนี้ทราบว่าจะค้นหาข้อมูลได้จากที่ใด เวลาใดและทำได้อย่างรวดเร็ว นอกจากความสามารถในการสืบค้นข้อมูลและใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์แล้ว เจเนอเรชันวายยังมีความสามารถในการทำงานหลายๆ อย่างได้ในเวลาเดียวกัน⁴

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้ออกแบบการวิจัยสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมของปัญญาชน ซึ่งเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งสำหรับผู้สอนใช้สำหรับจัดการเรียนการสอนในรายวิชา ศท 304 ศาสตร์และศิลป์แห่งปัญญาชน การวิจัย ได้ออกแบบเป็นการวิจัยเชิงสำรวจในขั้นแรก เพื่อต้องการทราบว่าเมื่อถามถึงหลักธรรมที่นักศึกษาสามารถนำไปใช้ในการ ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับการเป็นปัญญาชน นักศึกษาจะนึกถึงหลักธรรมอะไรบ้าง ขั้นตอนต่อไปจะเป็นการให้ รายละเอียดหรือการให้เหตุผลการนำหลักธรรมมาปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นลักษณะของข้อมูลเชิงคุณภาพ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาจำนวนทั้งหมด 472 ราย ในการนี้ผู้วิจัยจะทำการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยพิจารณาจากเนื้อหาจากข้อ คำถามที่นักศึกษาตอบคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอีกจำนวนหนึ่งสำหรับใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

⁴ กานต์พิชชา เก่งการช่าง, “เจเนอเรชันวายกับความท้าทายใหม่ในการบริหารทรัพยากรบุคคล”, (วารสารสังคมศาสตร์และ ศิลปะศาสตร์, ปีที่ 2 ฉบับที่ 1), หน้า 15-27.

ผู้วิจัยนำข้อมูลทั้ง 2 ส่วนที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ โดยข้อมูลเชิงปริมาณนั้นจะทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพจะทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis)

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การศึกษาหลักธรรมในการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชั่นวาย กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาหลักธรรมหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชั่นวาย และวิธีการใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชั่นวายผู้วิจัยได้ทำการแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

- ส่วนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปด้านปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
- ส่วนที่ 2 หลักธรรมหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชั่นวาย
- ส่วนที่ 3 วิธีการใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชั่นวาย

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษา ในส่วนการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา (ดังตารางที่ 1) พบว่า จากกลุ่มตัวอย่าง 472 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 71.6 เพศชายร้อยละ 28.4 ในส่วนระดับชั้นที่กำลังศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามหลักยังคงเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 มากที่สุดร้อยละ 59.1 รองลงมา กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 37.3 และชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 3.6 ตามลำดับ สำหรับกลุ่มเรียนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจะเรียนในกลุ่มกลุ่มสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 51.5 และ 48.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปด้านปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

คุณลักษณะ	จำนวน*	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	134	28.4
หญิง	338	71.6
รวม	472	100.0
ระดับชั้นที่กำลังศึกษา		
ปี 1	279	59.1
ปี 2	176	37.3
ปี 3	17	3.6
รวม	472	100.0
กลุ่มเรียน		
วิทยาศาสตร์	229	48.5
สังคมศาสตร์	243	51.5
รวม	472	100.0

* ไม่รวมค่าของข้อมูลที่สูญหาย (Missing Values)

ส่วนที่ 2 หลักธรรมหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชั่นวาย

หลักธรรมหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชั่นวาย ส่วนนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เลือกหลักธรรมโดยอาศัยข้อคำถามแบบปลายเปิดให้ผู้ตอบสามารถเลือกตอบหลักธรรมได้อย่างเสรี หลังจากนั้นผู้วิจัยก็นำหลักธรรมจากกลุ่มตัวอย่างมาจัดหมวดหมู่และระบุจำนวน ร้อยละของหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชั่นวาย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชั่นวาย

หลักธรรม	จำนวน*	ร้อยละ
หลักธรรมที่ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์		
อิทธิบาท 4	169	36.0
สังคหวัตถุ 4	7	1.5
พรหมวิหาร 4	28	6.0
ฆราวาสธรรม 4	2	0.4
หิริ โอตตัปปะ	1	0.2
สัปปริยธรรม 7	6	1.3
หลักธรรมสำหรับบุคคลทั่วไป		
ศีล 5	25	5.3
เบญจศีล เบญจธรรม	7	1.5
หลักธรรมสำหรับนักปกครอง		
ทศพิธราชธรรม	4	0.9
ธรรมราชา	1	0.2
หลักธรรมสำหรับการรู้แจ้งเห็นจริง		
อริยสัจ 4	112	23.8
มรรคมืออังก์ 8	9	1.9
โลกธรรม 8	8	1.9
หลักธรรมสำหรับการพัฒนาตนเอง		
สติปัญญา 4	14	3.0
ไตรสิกขา	31	6.6
สติ สัมปปะชัญญะ	6	1.3
คุณธรรม 8	36	7.7
หัวใจนักปราชญ์	4	0.9
รวม	470	100

* ไม่รวมค่าของข้อมูลที่สูญหาย (Missing Values)

หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชั่นวายจากตารางที่ 2 ในกลุ่มของหลักธรรมที่ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็นหลักธรรมในแต่ละด้านนั้น พบว่า หลักธรรมที่ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์นั้นส่วนใหญ่จะเลือกตอบอิทธิบาท 4 มากที่สุดร้อยละ 36.0 รองลงมาคือพรหมวิหาร 4 ร้อยละ 6.0 หลักธรรมสำหรับบุคคลทั่วไป

นั้นพบว่าจะเลือกตอบคือ 5 มากที่สุดร้อยละ 5.3 หลักธรรมสำหรับผู้ปกครองจะเลือกตอบทศพิธราชธรรมร้อยละ 0.9 หลักธรรมสำหรับการรู้แจ้งเห็นจริงผู้ตอบจะเลือกตอบอริยสัจ 4 มากที่สุดสูงถึงร้อยละ 23.8 รองลงมาคือมรรคมีองค์ 8 และโลกธรรม 8 เท่ากันร้อยละ 1.9 และสุดท้ายหลักธรรมสำหรับการพัฒนาตนเองจะเลือกตอบคุณธรรม 8 ประการ มากที่สุดร้อยละ 7.7 รองลงมาเป็นไตรสิกขา ร้อยละ 6.6 และสติปัญญา 4 ร้อยละ 3.0 ตามลำดับ

เมื่อจัดลำดับหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชากรเจนเนอเรชั่นวายพบว่าแยกกลุ่มประชากรเจนเนอเรชั่นวายส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับหลักธรรมที่ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์มาเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 45.4 ประกอบด้วยหลักธรรมดังนี้ (อิทธิบาท 4 ร้อยละ 36.0, สังคหวัตถุ 4 ร้อยละ 1.5, พรหมวิหาร 4 ร้อยละ 6.0, พาราชาธรรม 4 ร้อยละ 0.4, หิริ โอตตัปปะ ร้อยละ 0.2 สปัจริยธรรม 7 ร้อยละ 1.3) อันดับที่ 2 เป็นหลักธรรมสำหรับการรู้แจ้งเห็นจริง คิดเป็นร้อยละ 27.6 ประกอบด้วยหลักธรรมดังนี้ (อริยสัจ 4 ร้อยละ 23.8, มรรคมีองค์ 8 ร้อยละ 1.9 และโลกธรรม 8 ร้อยละ 1.9) อันดับที่ 3 เป็นหลักธรรมสำหรับการพัฒนาตนเอง คิดเป็นร้อยละ 19.5 ประกอบด้วยหลักธรรมดังนี้ (สติปัญญา 4 ร้อยละ 3.0, ไตรสิกขา ร้อยละ 6.6, สติ สัมปะชัญญะ ร้อยละ 1.3, คุณธรรม 8 ประการ ร้อยละ 7.7 และหัวใจนักปราชญ์ ร้อยละ 0.9) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 วิธีการใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชั่นวาย

จากข้อมูลในส่วนที่ 2 พบว่าหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชั่นวายที่กลุ่มตัวอย่างเลือกมาเป็นอันดับ 1 คืออิทธิบาท 4 คิดเป็นร้อยละ 36.0 อันดับที่ 2 คืออริยสัจ 4 คิดเป็นร้อยละ 23.8 และอันดับที่ 3 คือ คุณธรรม 8 ประการ คิดเป็นร้อยละ 7.7 ตามลำดับ ในส่วนนี้เองเพื่อที่จะอธิบายให้เห็นวิธีการใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชั่นวาย ผู้วิจัยจึงได้ทำการเลือกหลักธรรมที่ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์ (อิทธิบาท 4) ซึ่งได้รับการเลือกมากที่สุดมาเป็นอันดับ 1 จากกลุ่มตัวอย่างในการอธิบายให้เห็นถึงวิธีการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต การให้ความหมายรวมถึงการจัดการกับหลักธรรมที่ว่านี้ โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นที่จะนำเสนอ ดังนี้

3.1 ความหมายของอิทธิบาท 4 ในมุมมองของประชากรเจนเนอเรชั่นวาย

การให้ความหมายของหลักธรรมอิทธิบาท 4 สำหรับประชากรเจนเนอเรชั่นวายมีการให้นิยาม/ความหมายที่ไม่ได้แตกต่างกันมากนัก ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจว่าหลักธรรมของอิทธิบาท 4 ประกอบด้วยคำหลักจำนวน 4 คำ ประกอบเข้ากันเป็นอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา เป็นหลักธรรมที่ว่าด้วยความสำเร็จในการครองตน ครองคนและครองงาน สามารถนำมาปรับใช้ได้ทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวัน การทำงาน รวมไปถึงการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการให้นิยามและความหมายดังข้อความดังต่อไปนี้

“...**ฉันทะ** การมีจิตใจที่ดีงาม มุ่งทำแต่ความดี ไม่สร้างความเดือดร้อนให้คนอื่น
วิริยะ เป็นผู้มีความอดทน ไม่ว่าจะเจอเรื่องไม่ดีแค่ไหน เราควรจะต้องอดทน รับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้นได้ อดทนกับปัญหาที่มี มีสติกับสิ่งที่เกิดขึ้น **จิตตะ** การมีจิตใจที่เมตตา เอื้อเฟื้อต่อคนรอบข้างทั้งสัตว์โลกไม่คิดจะฆ่าใคร ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่มนุษย์และสัตว์ ฟังพาทอาศัยกันทั้งคนและสัตว์
วิมังสา การเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ใหม่ มาประดับตนเองอยู่เสมอ **ไม่เอาดรูในสิ่งที่ไม่รู้...**”

(ญ,กลุ่มวิทยาศาสตร์ อายุ 20 ปี)

การมองหลักธรรมอิทธิบาท 4 ในเรื่องทางด้านจิตใจที่มีความมุ่งมั่น อดทน เพียรพยายามในการใช้ชีวิตที่สามารถอยู่ร่วมกันกับเพื่อนมนุษย์

“...**ฉันทะ** คือ ความพอใจ รัก ชอบ คือเราต้องรู้จักพอใจ ยินดีในสิ่งที่มีและได้อย่าไปอิจฉา ริษยาในสิ่งที่ผู้อื่นมีเหนือกว่าแต่ต้องนำสิ่งนั้นเป็นแรงผลักดันให้เราก้าวหน้าไปข้างหน้าที่ดีกว่าจุดๆ เดิมโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น **วิริยะ** การที่รู้จักจัดการตนเอง ด้วยการไขความมานะพยายามไม่ว่าจะเป็นการเรียน การทำงาน รู้จักทบทวนความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาทักษะทางความคิด ทางปัญญาของตนเอง **จิตตะ** การรู้จักจัดการกับอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองให้สงบมีสมาธิ เพื่อให้เกิดศีล สมาธิ ปัญญา **มังสา** ต้องมีความคิดพิจารณา ตรិตรองให้ถี่ถ้วน อย่าด่วนสรุปในสิ่งที่ได้ยิน ต่อๆกันมา...”

(ญ,กลุ่มสังคมศาสตร์ อายุ 19 ปี)

ความหมายของอภิชาติบท 4 ที่เสนอมุมมองในเรื่องของการจัดการตนเอง การจัดการตนเอง การจัดการทางด้านอารมณ์ความรู้สึก รวมไปถึงการคิดพิจารณาไตร่ตรองเหตุและผล

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า ในการดำเนินชีวิตของเรานั้นต้องรู้จักที่จะแบ่งปันสิ่งที่เรามีให้กับคนอื่นอีกด้วย รู้จักช่วยเหลือสังคม และตอบแทนบุญคุณสิ่งต่างๆที่ทำให้เราประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งเพียงแต่เรามองโลกแง่ดีเก็บจำแต่สิ่งดีๆ เก็บความรู้ไว้เยอะๆ เป็นคนมีเหตุผล และนำทุกอย่างเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของเราที่มีหลักอภิชาติบท 4 ที่นำมาปรับใช้ตามข้อความนี้

“...**ฉันทะ** คือ การที่เราใส่ใจคนรอบข้าง เข้าใจผู้อื่น เป็นการที่รู้จักตัวเขาตัวเรา เรียนรู้จากคนอื่นซึ่งกันและกัน ซึ่งการรู้จักจะเข้าใจผู้อื่นนั้น จะทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเขา เป็นมิตรภาพที่ดีต่อกัน ในการทำงานจึงไม่ลำบากเพราะเราไม่ต้องระแวงคนอื่นว่าเขาจะไม่ดีกับเรา

วิริยะ คือ การต้องมีความเพียรพยายามอดทน การมีความพยายามนั้นจะทำให้งานของเราสำเร็จได้สักวันหนึ่งและความพยายามนั้น เราต้องมีความอดทน เพราะความอดทนเป็นการดีที่สุดไม่ว่าจะเป็นการอดทนรอ อดทนคน อดทนงาน แต่เมื่อเราอดทนเพียงเล็กน้อยเราก็อาจจะเจอสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับเราก็ได้

จิตตะ คือ การที่ต้องมีปัญญาแสวงหาความรู้ตลอดเวลาของการดำรงชีวิต เพราะการที่เรามีแต่ความรู้มันก็ไม่เป็นประโยชน์มากนัก แต่เราต้องนำความรู้ที่เรียนที่ศึกษามาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อีกด้วย เพราะฉะนั้นเราต้องแสวงหาความรู้บ่อยๆ เพื่อเราจะได้มีปัญญามากขึ้น แล้วปัญญาของเราก็จะเป็นการทำให้เราดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมาย แล้วในที่สุดเราก็จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่เราวางไว้

วิมังสา คือการที่เราต้องยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็ความคิด ความรู้ ความเห็น เราต้องไม่ยึดติดกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพราะสิ่งใด ๆ ในโลกนี้ล้วนแล้วแต่อนิจจังทั้งนั้น และถ้าเราไม่ยึดติดกับสิ่งเดิมๆเราจะประสบความสำเร็จได้อย่างไร แต่เราจะต้องรู้จักปล่อยวาง แล้วชีวิตที่เราดำเนินอยู่ก็จะมีความสุข...”

(ช,กลุ่มเรียนสังคมศาสตร์ อายุ 20 ปี)

จากที่กล่าวไว้ในข้างต้น ว่าหลักธรรมอภิชาติบท 4 เป็นหลักธรรมที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการครองตน ครองคน และครองงาน ที่สามารถทำให้งานที่บุคคลนั้นๆ กระทำอยู่หรือการทำงานไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ถ้าใช้หลักอภิชาติบท 4 เข้าช่วยแล้วก็สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่วางเอาไว้ โดยมีวิธีการดำเนินการดังข้อความที่ว่า

“...**อิทธิบาท 4** คือ **ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา** หรือหลักธรรมในการทำงาน/ความสำเร็จ คือ การที่มีความมานะอดทนในการทำงานของตนตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยที่คำนึงถึงความสำเร็จจากการทำงาน ถ้ามีความมุ่งมั่นที่จะตั้งใจทำอะไรสักอย่างก็สามารถที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จได้ และสามารถนำความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่มาใช้กับงานตนเองอย่างเต็มความสามารถ เช่น การที่เราได้รับมอบหมายให้เรียนหนังสือคือเราก็มีความมุ่งมั่นที่จะไปเรียน ตรงต่อเวลาไม่เคยขาดเรียนตลอดภาคการศึกษา ทำงานส่งอาจารย์ครบตามที่ได้รับมอบหมายไม่เข้าใจอะไรก็สามารถสอบถามผู้รู้ ก่อให้เกิดการฝึกฝนตนเองให้ดียิ่งขึ้น...”

(ญ,กลุ่มเรียนวิทยาศาสตร์ อายุ 19 ปี)

นอกจากหมายถึงอะไรที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชากรในเจเนอเรชันวายได้ให้ความหมายไว้ข้างต้น ยังมีการแยกย่อยในหลักธรรมที่เป็นคำบางคำของอิทธิบาท 4 ให้เห็นว่าสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันในสังคมได้อย่างไร หรือเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดการพัฒนาโดยเฉพาะในวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียน ดังข้อความสะท้อนที่นำเอา “วิริยะ” ของอิทธิบาท 4 ไปประยุกต์ใช้ความว่า

“...**วิริยะ** ความเพียรพยายาม การยึดหลักความเพียรพยายาม การที่เราขยันอดทนในสิ่งที่เราศึกษา ความขยันที่มุ่งมั่นในการเรียนรู้อะไรก็ตาม การเรียนทำให้เรานำมาพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความสามารถดังคำที่กล่าวไว้ว่า เก่งไม่กลัว แพ้คนขยัน ถ้าเราเป็นบุคคลที่มีความเพียรพยายามไม่คิดว่าเราเก่งแล้ว การที่มุ่งพัฒนาตนเองให้มากขึ้นเรื่อยๆมุ่งสู่ความฝันของตนเอง มันจะทำให้เรามีความรู้มากขึ้น ความเพียรพยายามมันคือการที่เราจะทำทุกอย่างในแต่ละอย่างตามที่เรามุ่งไว้...”

(ช,กลุ่มเรียนวิทยาศาสตร์ อายุ 20 ปี)

“...**วิริยะ** เป็นหลักธรรมที่จะช่วยในการมีความพากเพียรพยายามที่จะเรียนรู้ ไม่ใช่เพียงในมหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงในชีวิตประจำวันด้วย การมีความวิริยะในตัวเองนั้นจะทำให้เราไม่หยุดอยู่กับที่ มีความตั้งใจที่จะพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ จึงทำให้เราสามารถจะเพิ่มระดับของเราได้อย่างต่อเนื่อง...”

(ช,กลุ่มเรียนสังคมศาสตร์อายุ 19 ปี)

3.2 หลักอิทธิบาท 4 กับการบูรณาการการใช้ชีวิตของประชากรเจเนอเรชันวาย

จากการให้นิยามความหมายของอิทธิบาท 4 ในมุมมองของประชากรเจเนอเรชันวายไปแล้วในข้างต้น ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการนำเอาหลักธรรมไปบูรณาการกับการดำเนินชีวิตของประชากรเจเนอเรชันวายในส่วนของวิถีคิด วิธีการใช้ชีวิตว่าจะมีการบูรณาการให้เกิดขึ้นได้อย่างไร แล้วหลักธรรมที่ว่าจะช่วยสร้างหรือพัฒนาผู้ที่เป็นไปได้อย่างไรบ้าง เพื่อให้เกิดมิติและความแตกต่างจึงจะได้นำเสนอข้อมูลในแต่ละด้านดังนี้

3.2.1 อิทธิบาท 4 กับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันด้วยการพิจารณาแบบแยกส่วนแต่สามารถบูรณาการร่วมกันได้

“...อิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ คือ ถ้ามีความพอใจในสิ่งต่างๆทั้งที่มีอยู่หรือเป็นก็จะไม่ทำให้เกิดความทุกข์ ความโลภ ความอิจฉาต่างๆที่เกิดขึ้นและทำให้ตัวเองไม่มี

ความสุขหรือเกิดความขาดสติและควบคุมตัวเองไม่ได้ ทำให้เกิดผลเสียต่างๆตามมา และปัญหาที่จะเกิดขึ้น และถ้ามี จิตตะ ก็จะมีแต่ความพอใจพอใจในสิ่งที่มียินดีในสิ่งที่ได้ก็จะทำให้เราสุขและสังคมรอบข้างก็มีความสุขตามไปด้วย และถ้ามีความขยันหมั่นเพียรหมั่นไตร่ตรองในเหตุผลต่างๆคิดก่อนทำ ก่อนพูดและหมั่นฝึกฝนก็จะเกิดความเชี่ยวชาญและรู้จักตนเอง เกิดการพัฒนาตนเองและใช้ปัญหาในการพัฒนาสังคมให้เกิดประโยชน์และเข้าใจผู้อื่น รู้จักตนเองและงานต่างๆที่ออกมาจะทำงานโดยสำเร็จได้ง่าย เพราะมีสติปัญญาในการทำงานและในการคิดที่ดีทุกอย่างก็จะออกมาสำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี...”

(ญ,กลุ่มสังคมศาสตร์ อายุ 19 ปี)

3.2.2 อธิปไตย 4 ว่าด้วยเรื่องของการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่สามารถพัฒนาได้ เป็นคนดี มีความขยัน มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จและการที่เรามีจิตอาสาต่อสังคมต่อผู้อื่นและต่อสังคม การมีความกตัญญูจะทำให้ได้รับสิ่งต่างๆ ที่มีค่าทำให้เราได้รับบทเรียนจากสังคม ทำให้สามารถพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นได้ และสิ่งต่างๆในสังคมสอนให้รู้และสอนให้พัฒนาตนเอง

“...อธิปไตย 4 ช่วยในการพัฒนาตนเอง คือ รู้จักที่จะใฝ่รู้ หาความรู้ใหม่ๆ ให้กับตนเอง มีมานะความพยายาม ทำให้รู้จักการวางแผนในชีวิตอย่างมีเป้าหมาย ถ้ามีความรู้คู่คุณธรรมก็จะกลายเป็นคนที่ดี อธิปไตย 4 ทำให้เรากลายเป็นคนขยัน อดทน แสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา มีความรัก มีน้ำใจให้กับผู้อื่น คือการเริ่มต้นจากตัวเองก่อน รู้จักความหมายของมันหาประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับตัวเอง รู้จักข้อผิดพลาดข้อเสียของตัวเองแล้วนำมาแก้ไขให้ดีขึ้น ให้อภัยตัวเองและผู้อื่น...”

(ช,กลุ่มเรียนวิทยาศาสตร์ อายุ 20 ปี)

“...ดิฉันเลือกอธิปไตย 4 เพราะในการพัฒนาตนเองต้องรู้จักตนเอง ฉันทะ คือความพอใจก่อนที่จะทำอะไรในการพัฒนาตนเอง ตัวเราต้องรู้จักพอใจในตัวเองก่อน พอใจในสิ่งที่มีไม่อิจฉาผู้อื่นหรือไม่เปรียบเทียบตัวเองกับผู้อื่น ไซ้เท่าที่มีมีเท่าที่ใช้ในคำว่าวิริยะ ความเพียรพยายาม คือความพยายามแสวงหาสิ่งที่ดี สิ่งที่เป็นประโยชน์กับชีวิตและช่วยเหลือผู้อื่นได้ มีความตั้งใจในการทำสิ่งต่างๆไม่ว่าจะเป็น การใช้ชีวิตประจำวัน การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น การศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ การเล่าเรียนจนให้บรรลุเป้าหมาย การทำงาน การพัฒนาสิ่งใหม่ๆให้กับตัวเอง การพยายามทำทุกสิ่งให้สำเร็จไปได้ด้วยดี จิตตะ คือความเอาใจใส่ การรักดูแลตัวเองและผู้อื่น ระวังความคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่น มั่นใจและใส่ใจความรู้สึกของครอบครัว คนรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็ครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อน หรือคนที่รู้จัก จะทำให้ตัวเราเองมีการพัฒนาจิตใจได้มากขึ้นและรู้จักเข้าใจผู้อื่นได้เป็นอย่างดี วิมังสา คือ หมั่นไตร่ตรองพิจารณาเหตุผลเสมอ จะทำให้ตัวเราเองมีความรู้ความเข้าใจมีเหตุผล มีสติ ฉลาด อดทน ซื่อสัตย์ มีเหตุผลในการคิดและสามารถนำมาแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นและประยุกต์ความรู้นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้เราตั้งสติในการทำงาน การเรียนรู้อันรู้จักควบคุมอารมณ์ มีทักษะในการใช้ชีวิตที่ดีขึ้น รู้จักตัวเองมากขึ้น อธิปไตย 4 ทำให้เรามีความสำเร็จตามประสงค์ และมีทักษะในการใช้ชีวิต มีความรู้ ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรต่อผู้อื่น ทำให้เราคิด มีสมาธิ มีปัญญามากขึ้น...”

(ญ ,กลุ่มเรียนสังคมศาสตร์ อายุ 19 ปี)

3.2.3 หลักอิทธิบาท 4 คือหลักในการดำเนินชีวิตที่จะช่วยให้จัดการกับตนเองและผู้อื่นได้อย่างมี

“...ฉันนะ ความพอใจ วิริยะ ความเพียรพยายาม จิตตะ ความยินดีกับผู้ที่ได้ดีกว่าตัวเอง วิมังสา ไตรตรองพิจารณา เป็นทางที่เราเลือกในฐานะเป็นนักศึกษาควรที่จะต้องมีเป็นหลักในการดำเนินชีวิต โดยที่ความพอใจคือพอใจในสิ่งที่เราเป็นพอใจในสิ่งที่เรามี ไม่ต้องดิ้นรนไปอยากได้ อยากมีให้เกิดกิเลสของตนเอง การเพียรพยายามคือเพียรพยายามในการเรียน ตั้งใจเรียนหมั่น ทบทวนบทเรียนและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ จนทำให้เราเกิดปัญญาทำตามความฝันของตนเองและพ่อแม่ให้ประสบความสำเร็จในชีวิต ความยินดีคือการแสดงความยินดีกับผู้อื่นที่ได้ดีกว่า ไม่โกรธแค้น ริษยาว่าเขาได้ดีกว่าตนจะทำร้ายเขา ซึ่งสิ่งพวกนี้จะนำพาให้เราไม่ประสบผลสำเร็จในชีวิต แต่ควรที่จะชื่นชมกับเพื่อน หรือญาติมิตรสหายที่ได้ดีจะพลอยทำให้เรามีความสุขไปด้วย การไตรตรองพิจารณาคือ การคิดพิจารณาไตรตรองในสิ่งที่เกิดขึ้นว่าควรแก้ปัญหาอย่างไร เมื่อเกิดเหตุการณ์นี้เราควรที่จะทำอย่างไร เมื่อมีเพื่อชวนดื่มสุราก็ควรพิจารณาว่าจะไปไหม ถ้าไปจะเกิดผลดีผลเสียอย่างไร ข้อดีข้อเสียอันไหนมากกว่ากัน

สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้เราดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอนให้เรารู้จักคิด วิเคราะห์ แยกแยะสิ่งถูกผิดดีชั่ว ให้เรารู้จักที่จะตัดสินใจในสิ่งที่ถูกที่ควรได้ ให้เราดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุขและยังสามารถเอาหลักธรรมนี้ไปใช้ในการทำงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จได้ด้วย...”

(ญ.กลุ่มเรียนวิทยาศาสตร์ อายุ 20 ปี)

3.2.4 อิทธิบาท 4 คือเครื่องเตือนใจสำหรับมนุษย์ทุกคนที่เริ่มต้นจากตัวเอง

“...หลักธรรมอิทธิบาท 4 นี้ สามารถช่วยให้ดำรงชีวิตราบรื่น สามารถครองตนได้อยู่ มีความพึงพอใจในตนเองสามารถยอมรับปัญหาของตัวเองได้ มีความพยายามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลได้อย่างแยบยล เอาใจใส่กับงานที่ตนเองทำอยู่ไม่วกแวก พิจารณาไตรตรองปัญหาและหาเหตุผลที่ดีมาพูดคุยกัน ถ้าปฏิบัติหลักธรรมเหล่านี้ได้จะทำให้ผู้นั้นมีจิตใจที่ดี มีสุขภาพจิตที่ดี ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบข้าง เป็นที่รักใคร่ของญาติสนิทมิตรสหาย ดังนั้นคนใดที่มีหลักธรรมอยู่ภายในจิตใจ ส่งผลให้คนผู้นั้นมีชีวิตและหน้าที่การงานที่เจริญรุ่งเรือง เนื่องจากใช้หลักธรรมในการปกครองจิตใจคนอื่น...”

(ช.กลุ่มเรียนวิทยาศาสตร์ อายุ 20 ปี)

ดังนั้นหลักธรรม อิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ใช้เป็นหลักธรรมคอยเตือนใจ ไม่ว่าจะเป็นการทำงานต่างๆสามารถทำให้เราเป็นคนมีสติค่อยๆคิด ถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นก็จะสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักของอิทธิบาท 4 สอนให้เราเป็นคนที่มีความเพียรพยายาม มุ่งมั่น อุตสาหะอดทนต่อปัญหาทุกอย่าง ทำให้เราสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายออกมาดี แล้วเราก็จะได้รับคำชมต่อเจ้านาย ต่อเพื่อนร่วมงาน จึงก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในที่ทำงาน ทำให้เราดูมีความภูมิฐานทั้งความคิดและการวางตัว อิทธิบาท 4 จึงเป็นหลักธรรมที่ใครๆก็สามารถนำมาปฏิบัติได้อาจจะไม่ใช้อิทธิบาท 4 หรืออาจเป็นหลักธรรมตัวอื่นๆนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน อิทธิบาท 4 ทำให้ตัวเรามีความมุ่งมั่น เพียรพยายามต่องานทั้งปวงหรือการเรียนต่างๆ ทำให้เราค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆมาต่อเติมความรู้เก่าที่เรามีอยู่ได้ถ้าเรา

สามารถนำมาใช้ยึดเหนี่ยวจิตใจให้เป็นคนมุ่งมั่น พยายาม มานะ ในการอ่านหนังสือให้มากขึ้นถ้าอันไหนไม่รู้ก็จะถามเพื่อนหรือค้นคว้าตัวเอง เวลามีปัญหาที่ค่อยๆ คิดหาทางแก้อย่างมีเหตุผล วางแผนเป้าหมายในชีวิตให้เหมาะสมกับตนเองและก็ได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพเพื่อให้ถึงเป้าหมายอย่างสมบูรณ์

สรุปผล

การศึกษาเรื่อง การศึกษาหลักธรรมในการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชันวาย กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาหลักธรรมที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและวิถีการใช้หลักธรรมของประชากรเจนเนอเรชันวาย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ซึ่งจัดเป็นกลุ่มประชากรเจนเนอเรชันวายหรือรุ่นยุคสหัสวรรษ (Millenniums generations) มีอายุระหว่าง 18 -30 (เกิดช่วงปี ค.ศ.1982-2000) จำนวน 472 คนเป็นตัวอย่างในการศึกษา สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

กลุ่มประชากรเจนเนอเรชันวายเป็นกลุ่มประชากรที่เติบโตมาพร้อมกับความเจริญทางด้านวัตถุเทคโนโลยีใช้เทคโนโลยีที่เกิดขึ้นมาควบคู่ไปกับการดำรงชีวิตไม่ว่าจะเป็น “ชอบ-ชิน-ใช้” สื่อสังคมออนไลน์ทุกรูปแบบ เปิดรับเทคโนโลยีมากกว่าคนรุ่นอื่นๆ และมีความสามารถในการสื่อสารที่เรียกว่า “multi –tasking and hyper tasking” คือการทำงานหลายๆ อย่างในเวลาเดียวกัน และค่อนข้างกระตือรือร้นในงานต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามคนรุ่นนี้ก็จะมีความมั่นใจน้อยกว่าคนรุ่นก่อน⁵ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 472 คน พบว่าส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิง ร้อยละ 71.6 และเพศชาย ร้อยละ 28.4 กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 มากที่สุดร้อยละ 59.1 ชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 37.3 และชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 3.6 ในส่วนกลุ่มสาขาที่เรียนจัดออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่พบว่า ทำการศึกษาอยู่ในกลุ่มสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ใกล้เคียงกัน ร้อยละ 51.5 และ 48.5

หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของประชากรเจนเนอเรชันวาย พบว่า หลักธรรมที่ประชากรกลุ่มนี้เลือกมาเป็น 3 อันดับแรกคือผู้วิจัยได้ทำการจัดหมวดหมู่แล้วนั้น หลักธรรมที่ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์นั้นมาเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 45.4 โดยเฉพาะหลักธรรมเรื่องอิทธิบาท 4 คิดว่าเกี่ยวข้องมากที่สุด อันดับที่ 2 คือหลักธรรมว่าด้วยเรื่องการรู้แจ้งเห็นจริง คิดเป็นร้อยละ 27.6 หลักธรรมในส่วนนี้คืออริยสัจ 4 และอันดับที่ 3 คือหลักธรรมสำหรับการพัฒนาตนเอง คิดเป็นร้อยละ 19.5 หลักธรรมในส่วนนี้คือคุณธรรม 8 ประการ จะเห็นได้ว่าประชากรกลุ่มเจนเนอเรชันวายที่เติบโตมาพร้อมกับการพัฒนาในเรื่องของเทคโนโลยีจะให้ความสำคัญกับการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น ทั้งนี้ อาจจะเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่นด้วยเบื้องหน้าหรือการสื่อสารออนไลน์ก็ดี และมีลักษณะนิสัยด้วยการมองโลกในแง่ดี เข้าใจยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆ ที่มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ด้วยการคิดนอกรอบ และให้ความสำคัญกับกระบวนการคิดมากกว่าความจำ เน้นในเรื่องของวิธีการทำงานมากกว่าผลของการทำงาน

ในส่วนของวิธีการนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันพบว่า หลักธรรมที่ก่อให้เกิดมนุษยสัมพันธ์โดยมีหลักธรรมเรื่องอิทธิบาท 4 เกี่ยวข้องกับประชากรเจนเนอเรชันวายมากที่สุดนั้น ประชากรกลุ่มนี้ได้นำหลักธรรมในส่วนนี้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันในเรื่องของการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การทำงานที่จะทำให้ประสบความสำเร็จที่มีหลักในการปกครองตนเอง ปกครองคน และปกครองงาน อีกทั้งสามารถบูรณาการเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จด้วยการพัฒนาตนเอง ฝึกตนให้เป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ การจัดการกับตนเองและผู้อื่นจนสามารถอยู่ร่วมกันกับคนในสังคมอย่างมีความสุขอันเป็นพื้นฐานของมนุษยสัมพันธ์และเป็นเครื่องเตือนใจสำหรับบุคคลอื่นที่มีจุดเริ่มต้นจากตัวของบุคคลนั่นเอง

⁵ราม เชื้อสถาปนศิริ, “ 7 พฤติกรรมการสื่อสารคนรุ่นวาย (7 is of Gen Y’s communication)”, วารสารเพื่อน Thai PBS.

ข้อจำกัดของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ยังคงจำกัดภายในสถานศึกษาที่มีกลุ่มนักศึกษาเป็นตัวอย่างในการศึกษา อย่างไรก็ตามยังมีกลุ่มประชากรอื่นที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไปในกลุ่มของประชากรเจเนอเรชั่นวาย อีกทั้งการออกแบบงานวิจัยครั้งนี้มุ่งเป้าหมายไปที่การวิจัยที่อาศัยการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อที่จะเป็นตัวอย่างหรือกรณีศึกษาให้แก่นักศึกษาสำหรับการเรียนการสอนเรื่องคุณธรรม จริยธรรมของปัญญาชน ซึ่งเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งที่ผู้สอนใช้สำหรับจัดการเรียนการสอน อาจยังขาดรายละเอียดเกี่ยวกับข้อคำถามหรือเนื้อหาในส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา ทั้งนี้ในอนาคตผู้วิจัยจะได้ทำการพัฒนาต่ออย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากการศึกษาหลักธรรมในการดำเนินชีวิตของประชากรเจเนอเรชั่นวาย ยังมีข้อจำกัดอยู่ที่กลุ่มตัวอย่างในที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะกลุ่มประชากรเจเนอเรชั่นวายที่อยู่ในสถาบันการศึกษาอาจจะมีข้อมูลหรือความเข้าใจในหลักธรรมที่เกิดจากระบบการเรียนการสอนมาก่อนหน้านั้น ทั้งนี้อาจมีการศึกษาเพิ่มเติมกับกลุ่มอย่างอื่นในส่วนหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน

เอกสารอ้างอิง

- กานต์พิชชา เก่งการช่าง. “เจนเนอเรชั่นวายกับความท้าทายใหม่ในการบริหารทรัพยากรบุคคล”. วารสาร **สังคมศาสตร์และศิลปะศาสตร์**. ปีที่ 2. ฉบับที่ 1.
- เดชา เดชะวัฒน์ไพศาล และคณะ. “การศึกษาเจนเนอเรชั่นเอ็กซ์และเจเนอเรชั่นวายในมุมมองต่อคุณลักษณะของตนเองและความคาดหวังต่อคุณลักษณะของเจนเนอเรชั่นอื่น”. **จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์**. 2557. หน้า 1-17.
- ราม เชื้อสถาปนศิริ. “7 พฤติกรรมการสื่อสารคนรุ่นวาย (7 is of Gen Y’s communication)”. วารสารเพื่อน **Thai PBS**.
- Bell, N.S., and Narz. M., “Meeting the challenges of age diversity in the workplace”. **The CPA Journal**. (February 2007). pp. 56-59.
- Glass, A., “Understanding generational differences for competitive success”. **Industrial and Commercial Training**. (2007). pp.39. 2. 98-103.
- Gelston, S., “Gen Y. Gen X and Baby Boomers: Generation Wars at Work”. **CIO**. (May 2007). p. 5.
- Howe, N. & Strauss. W. **Millennial Rising: The Next Great Generation**. New York: Random House. 2000.
- Hurst, J.L. & Good, L.K., “Generation Y and career choice: The impact of retail career perceptions. expectations and entitlement perceptions”. **Career Development International**. (2009): pp.14. 6. 570-593.
- Reisenwitz, T. H. & Lyer. R., “Differences in generation X and generation Y: Implications for the organization and marketers”. **The Marketing Management Journal**, (2009). pp.19. 2. 91-103.
- Wong, M., Gardiner. E., Lang, W. and Coulon. L., “Generational differences in personality and motivation: Do they exist and what are the implications for the workplace?”. **Journal of Managerial Psychology**. (2008). pp.23. 8. 878-90.